

Luomueläintuotannon valvonnan nykytilannekartoituksen tuloksia

Luomuinstituutin tutkijaseminaari 9.6.2016 Kyyhkylä

Brita Suokas, projektisuunnittelija

**Luomuvalvonta pakollisesta rutiinista vahvuudeksi
luomueläintiloilla-hanke**

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Luomuvalvonta pakollisesta rutiinista vahvuudeksi luomueläintiloilla toteutusaika 1.1.2015 – 31.12.2016

Kuva Brita Suokas

Hankkeen toteuttavat yhdessä

- Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
- Valtakunnallinen Luomuliitto
- Alueelliset ProAgriat, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Länsi-Suomi, Pohjois-Savo

Hanketiivistelmästä lisätietoa

<http://luomu.fi/tietopankki/luomuvalvonta-elaintiloilla/>

Nykytilannekartoituksella etsittiin vastauksia

- Mitä tarvitaan, jotta luomuvalvonnassa mukana olo ja valvontatyö sujuvat mahdollisimman vaivattomasti
- Miten kirjanpidon ja muistiinmerkitsemisen avulla saataisiin riittävät tiedot valvontaa varten siten, että ne tuottavat tilalle myös tuotannossa ja/tai tuotteiden markkinoinnissa hyödyksikäytettäviä etuja

Vastaajat kesällä 2015

- Luomukotieläintuottajat 47, kaikki ely-alueet. Kaikki tuotantosuunnat, 1/3 suoramyyntiä, puolet tiloista toimi yhteistyössä kasvitilan kanssa. Puolet vastaajista haluaa laajentaa eläintuotantoaan.
- Luomuvalvonta-asiantuntijat, 9 ely-keskuksesta
- Valtuutetut tarkastajat, 10 eri puolilta maata. Tarkastuksia 12 ely:n alueella, 20 – yli 100 tarkastusta vuodessa

Tilannekartoituksessa selvisi

Kuva Brita Suokas

Parannettavaa löytyy

- Ongelmia esiintyy, tyytymättömyys hiertää useissa asioissa
- Kaikissa vastaajaryhmissä toivottiin toimintaa parantavaa yhteistyötä valvontaketjun eri toimijoiden välille
- Kuitenkin kaikilla oli luottamus siihen, että valvonnalla saadaan selville toteutuvatko luomun lupaukset yhteiskunnalle ja kuluttajalle

Tiedonjako ja tiedonsaanti

- Eviran tuotantoehtovihot ja viljelijäkirjeet ovat liian monimutkaisia kieleltään
- Oikeaa tuotantoehdon tulkintaa tuntuu usein olevan vaikea saada tarkistettua, koska Eviran tarkastajat ja elykeskusten luomuvalvonta-asiantuntijat antavat eri tulkinnat sellaisista tuotantoehdoista, joita tuotantoehdoissa ei ole määritelty ja kuvattu yksiselitteisesti
- Hankaluutta syntyy silloin kun tiedotus muuttuneista tuotantoehdoista/ valvontakäytännöistä ei tavoita kaikkia tuottajia ja tarkastajia ennen tarkastuskauden alkua

Mitä pidät tärkeimpänä/ hyödyllisimpänä kanavana saada tietoa luomuvalvonnan vaatimuksista ja toteuttamistavoista? Anna kouluarvosana lähteille, joilta olet itse hakenut tietoa 4-10

		Tuottajat	
Vastaajista	Mistä	Arvosana	
46	tarkastajat	8	
45	tuotantoehdot	7+	
43	neuvojat	8½	
43	toiset tuottajat	8	
42	ely-keskus henkilöt	8-	
39	viljelijäkirje	7½	
37	internet	8-	
31	Eviran henkilöt	7	
31	luomujärjestöt	7½	

KANSALLISEN RUOKAKETJUN KEHITTÄMINEN

Paikan päällä tarkastajien toiminta

- Valtuutettujen tarkastajien työtapa on liian vaihteleva
- Hyvät tarkastajat kertovat ennen tuloaan etukäteen mitä tarkastuksella käsitellään, ja he käyvät läpi tuotantosääntöjen ja/tai tarkastusvaatimusten muutoksia neuvonnallisella asenteella
- On tarkastajista, tuntuu keksivän itse lisää tarkastuskohteita. Osa tuntuu oikein keskittyvän kaivelemaan puutteita

Kirjanpitovelvollisuus

- Muistiinpanojen ja kirjanpitoa vaativien asioiden määrä on paisunut vuosien kuluessa niin suureksi, että siitä on muodostunut taakka
- Kaikki hyväksyvät periaatteessa kirjanpitoa vaativat asiakokonaisuudet, koska ne pohjaavat tuotantoehtojen yksityiskohtien varmentamiseen
- Mutta kaikissa vastaajaryhmissä koetaan, että yksityiskohtaisuus on mennyt monin kohdin liiallisuuksiin

Kehittämisehdotuksia

Kuva EU-luomutiedotus

Selkeyttä tuotantoehtoihin ja tiedotukseen

- Tuotantoehdot ja viljelijäkirjeet kieleltään kansantajuisemmiksi. Useampi lähetys vuodessa, vähemmän asiaa kerralla ja ajankohtaisuus nykyistä paremmin huomioon
- Tulee nopeuttaa epäselvien tulkintojen ratkaisuiden tekemistä, nyt keskeneräisyys voi kestää vuosia
- Idea” Valtakunnallinen helpdesk-palvelu, josta saa apua dokumenttien kokoamiseen vaatimukseen, ja saa tiedon, ovatko tuotantoehdot muuttuneet”

Hyvä suunnittelu onnistuu kunnon pohjatiedoilla

- Tuottajille ja luomuneuvonnalle selkeämpää tietoa tuotantoehtojen toteuttamisen vaatimuksista. Esim. eläinten siirtymävaihe ja ostosäännöt, suoramyynnin kirjauksien tekeminen, tavanomaisen siemenen ostosäännöt,
- Jo luomuviljelyn ja luomueläintuotannon suunnitteluvaiheessa tulee koota selvästi yhteen, ja opetella tuotantoehdot, jotka koskevat oman tilan toimintaa ja luoda niille dokumentointi

Kohdennusta ja apuvälineitä kirjanpitoon

- Muistiinpanojen tekemistä vaativat asiat tulee perata yhdessä (tuottajat- tarkastajat- ely-Evira) läpi. Mikä on todella tarpeen ja mikä ei, ja millä tarkkuudella
- Eläinrekisterien tiedot hyötykäyttöön
  - jotta luomutarkastajan eikä tuottajan tarvitse laskea ja kirjata suuria eläinmääriä käsin luomuvalvontaa varten erikseen
  - jotta myydessä eläimiä tilalta toiselle tai teurastamoon siirtotiedot saa varmemmin ja helpommin käyttöön

Sähköistä ja henkilökohtaista asiointia paremmaksi

- Sähköisen asioinnin kehittäminen koko valvontaketjuun. Tuottajat- neuvonta- ely- Mavi- Evira. Esim. siemen- ja eläinlupien sähköinen haku, luomusuunnitelma-arkisto
- Koulutuksen avulla tarkastajien toiminnalle yhtenäiset käytännöt koko Suomeen. Neuvonnallisuus ohjenuoraksi.
- Vähemmän paperitöitä, enemmän huomiota varastoihin ja eläintenhoitoon tarkastuksen aikana

Koko ketju mukaan käytännön kehittämiseen

- ”Luomueläintuotannon valvonta on laaja kokonaisuus, ja vaikea hallita niin toimijan kuin hallinnonkin näkökulmasta. Auttaisi hyvin paljon, jos koko ketjussa käytäisiin avointa keskustelua toteuttamistavoista. Koko ketju on Evira- Mavi-ely:t ja tuottajat.”
- ” Neuvoa antavan luomufoorumin perustaminen”

Kysyttiin myös miten tuottaja kokee hyötyvänsä luomuvalvonnasta

Kuva Brita Suokas

- Tuottaako valvonnassa mukanaolo hyötyä tilan toimintaan? Millaista?
- Vastauksen antoi 46 tuottajaa
- 29 antoi myönteisen arvion tilan toiminnan kannalta eli 63 prosenttia
- Vastaaajista 6 käytti ilmaisua, hyvä muuten, mutta...

Tuottaako valvonnassa mukanaolo hyötyä tilan toimintaan? 1/2

- 14 kertoi hyödyksi, että tarkastajan kanssa keskustelu antaa tietoa tuotantoehtojen muutoksista, ja saa ohjeita muistiinpanovaatimusten ym. toteuttamiseen
- 8 mainitsi vain luomustatuksen varmistamisen, ja luomutuen saamisen myönteisenä asiana
- 7 kertoi luomuvalvonnassa mukanaolon tuottavan hyötyä tilan tuotantotavan ja talouden kehittämiseen, jatkuva seuranta on hyödyksi

Tuottaako valvonnassa mukanaolo hyötyä tilan toimintaan? 2/2

- 7 mainitsi suhteen kuluttajiin myönteisenä seurauksena luomutuotannossa mukanaololle. Kuluttajat arvostavat tuotteita eettisen laadun ja turvallisuuden vuoksi
- 5 mainitsi luomutuotteena myynnin ja tuotteen lisähinnan myönteisenä
- 6 esitti tässäkin kohdassa moitteita ja kehittämisehdotuksia
- ”tarkastajat etsivät vain puutteita”, ”liian monimutkaista”, ”pitää tehdä kaksinkertaisesti työtä viljelyn –ja karjanhoidon muistiinpanoissa”

Kiitos mielenkiinnosta! Pidetään yhteyttä

brita.suokas@helsinki.fi ja 050 318 02 52

Kuva EU luomutiedotus